

# Székelyország

(Székely-Udvarhely)

Csik, Háromszék, Maros-Torda, Torda-aranyos és Udvarhely-vármegyék pártoktól független, székely érdeki egyesítés.

Előfizetési ár: egész évre 10 Ft, félévre 5 Ft, negyedévre 2 Ft 50 f. Egyes szám 16 fillér. Hirdetések díjszabás szerint. Megjelenik minden vasárnap

FELELŐS SZERKESZTŐ:  
BETEGH PÁL  
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz. Posta takarékpénztári csekk- és kifizetés számla 10489. sz.

## Feldult tűzhelyeinkért!

Magyarország vármegyéihez, városaihoz és tehetős társadalmához szólunk. Mindazokhoz, akiket megkimélt a világháború pusztító forgataga, akik bár megfeszült idegzettel, de mégis távol minden veszedelemtől, dolgozhattak önmaguknak, kedveseiknek.

A nagy magyar Alföld, a Dunántul már be volt vetve, a gyárakban folyt a hasznosító munka, az üzletember megkötötte az üzletét, míg a Kárpátokban élet-halálharc dult, hogy minden élet, minden munka, minden üzlet, minden család minden otthona a mienk maradjon-e?

A magyar katona és nagy szövetségesünk világgraszáló ereje visszavetett az ellenséget. Lengyelországot felszabadítottuk s bent Oroszország szívében kergetjük már az orosz és a fehérek újra szabad napfényben fürödve állanak a vérelept szabad Kárpátokon. De a győzelemnek ára is volt! Hőseink temetője lett a Kárpátok hegyvölgye, a kegyelet örök földje, ahová elzarándokol majd az utód, hogy a névtelen sírokra letehesse a hála hervadhatatlan koszorúját.

Az erő, mely „őseinket felhozta Kárpát szent bérceire“, meg is tartotta halálmegvető hősiességgel a Kárpátokat és vele Magyarországot: az Alföldet, a kincses Erdélyt, a televény Bánátot és gyümölcsös Dunántult.

Mienk a győzelem; — óh, de milyen lehetett volna a pusztulás, ha a győzelem is ennyibe

került. Községek, falvak mentek tönkre szászámra a Kárpátokban, a kis helységeket lakóinak nincs lakó helye, a tűzhely üszkös téglahalom és hamu lett. Gránátok furták át az ereszt, ahol máskor a fecske fészkel, tűz égette fel a gerendát, ahol aranyt fényben csillogó kukoricásor mesélte eddig, hogy élet, béke, nyugalom volt.

A Kárpátok népe egész Magyarországot szenvedett; a Kárpátok falvai azért pusztultak el, hogy Magyarország megmaradjon.

Sárosvármegyében 20, Zemplénben 20, Ung vármegyében 5 község és falu pusztult el teljesen, tömegtelen ezenkívül a községek és falvak száma, amelyek részben szenvedtek. Több mint 5 000 ház semmisült meg.

Nincs igavonó állat, nincs marha, nincs baromfi, mindent elhajtott, elpusztított az orosz. A mezőt nem lehet felszántani, a földet bevetni, a gyermeket iskoláztatni.

Siessünk az érettünk szenvedő Kárpátok segítségére.

Az állam megtette, amit tehetett, gondoskodott az első segítségről, gondoskodott arról is, hogy a feldult tűzhelyek felépüljenek.

De Magyarországnak, a magyar vármegyéknek, városoknak és társadalomnak nem lehet közömbös, hogy miként épülnek újra a Kárpátok elpusztult falvai.

Szegény és elhagyott volt eddig ez a vidék, kulturája elmaradt; a hála érzete, a magyarság szeretete és kegyete köte-

lességgé teszi, hogy gondoskodjunk róla, hogy többé ne legyen szegény, elhagyott és kulturátlan.

Ujjá, szebbé, jobba egészségesebbé és magyarrá építjük az elpusztult falvakat, hogy gyermekei még az unokáknak is arról meséljenek, hogy milyen csodatett a magyar hála és szeretet.

Magyar óvodák és iskolák támadnak ruthén és tót falvakban és magyar imával fogja megköszönni a föld szegény népe a kegyelmes Istennek, hogy a magyarság szívtől fordította és hogy őt a magyarság szívére zárta.

Mindnyájunk közös, szent munkája az, hogy így történjék.

Ezért alakult meg a Háborúban Feldult Tűzhelyeket Ujrafelépítő Országos Bizottság (Budapest, Képviselőház), amely Magyarország gazdasági, technikai és művészi legjobb erőinek bevonásával, a hatalmas magyar sajtó támogatásával akarja célját megoldani.

Ezért fordulunk Magyarországi vármegyéihez, városaihoz és tehetős társadalmához, hogy segítsenek munkánkban, lássanak el termékenyítő gondolatokkal és pénzzel, hogy leröhaszuk hálaikat a Kárpátok népe iránt és vigyük egy fokkal előbbre a kultúra útján.

A szív szeretetével, a gondolkodás bölcsességével lehet ezt elérni.

A szeretet és gondolkodás vezet ahhoz, hogy pénz, pénz és pénz szükséges ehhez a munkához.

A Kárpátokban elveszett kedveseinek és szívének épít emléket, aki a Kárpátok népét segíti.

Ha azok a vármegyék, azok a városok és az a társadalom, amelyet megkimélt, sőt üzlethez juttatott a háború, engedelmessékednek a szív és ész szavának, a Kárpátok elpusztult vidéke szebb, jobb és magyar lesz.

Budapest-Képviselőház, 1915. Szent István király napján

A Háborúban Feldult Tűzhelyeket Ujrafelépítő Országos Bizottság:

Gróf Khuen-Héderváry Károly v. b. t. t. elnök. Gróf Andrássy Gyula v. b. t. t. Gróf Apponyi Albert v. b. t. t. Berzeviczy Albert v. b. t. t. Gr. Zichy Aladár v. b. t. t. Peckár Gyula orsz. képv. alelnök.

## Hódolat a királynak.

Magyarország összes vármegyéi Tisza István gróf miniszterelnök vezetésével e hó 2-án hódoló küldöttségben voltak a királynál, aki a schönbrunni kastélyban fogadta hű magyarjai és horvátjai hódolatát.

A küldöttségben természetesen az öt székely vármegye is impozáns részt vett főispánjaival az élén s tiszteletükre Bécs város lakossága és az osztrák kormány nagy ünnepeket, Stürgkh gróf miniszterelnök pedig estélyt rendezett.

Gróf Tisza István miniszterelnök a következő beszédet intézte őfelségéhez:

Császári és királyi Felség, legkegyelmesebb Urunk!

Szívének sugallatát követve, jelentünk meg első szíve előtt. Elhoztuk a szívünket, a mely csordultig tele van a hűségnek, hódolatnak és hálás szeretetnek érzelmeivel. Őseinktől örököltük ezeket a szent érzelmeket; rajongásig fokezta mind an-

nak tudata, a mit népei javának szentelt áldásos hosszú életén át Felséged tett érettség és elemi erővel hozzák lelkünk mélyéből kitörésre a mai nagy idők felemelő benyomásai.

Immár elmúlt egy éve, hogy vivjük az élet-halál harcot a reánk zúdult gonosz szenvedélyek tulerejével. Reánk támadtak minden világtáj felől mind azok, akik békeszeretettünket gyengeségnek vélték, megsemmisítésünkre elérkezettnek látták az időt.

Nagy volt a veszély, óriási a reánk váró feladat. Csak erőnk teljes megfeszítésével, súlyos áldozatok árán lehetett megküzdenuünk. Erőnk megfeszítettük; habozást, ingadozást, csüggedést nem ismerve, vittük életünkben fenyegetett, de élni akaró nemzetekhez méltón újra, meg újra harcba erőink legjavát.

A veszteségeket elviseltük, elesett szeretteink emléket szent kegyelettel vesszük körül. Megsírattuk őket, de az egyest, a családot érő csapások sulya alatt, össze nem roskadunk, mert hiszen a haza forog veszélyben s a hazafinak zugolódás nélkül kell mindenét feláldoznia.

Ezzel az érzülettel vettük fel a reánk kényszerített küzdelmet; ez tartotta fenn lelkünket, acélozta meg karunkat annak minden megpróbáltatásai között; ez hatja át ma is a lövészárokból küzdő katonát csak úgy, mint a férjéért, atyjáért, gyermekéért otthon aggódó asszonyt, gyermeket és szülőt.

Mindenki érzi, hogy helyt kell állani és helyt áll mindenki. A megpróbáltatás tüzeben minden salaktól megtisztulva, ragyognak elénk a magyar és horvát nemzet hazafiai erényei, ezért nem hagyott el bennünket az Ursten és ha máre szörnyű világháború második esztendejének küszöbén győzelmes hadaink hazánk határától mind messzebb üldözve verik az északi kolosszus megszállhatatlan seregét; ha haderőink aránylag csekély népének sziklaszilárdóságában megtörik a bajba került barátot hátra döfni akaró orgyilkos hitvány merénylete; ha annyi vész és dúló harc után büszke önértéssel nézhetünk a multba és bizó reményvel a jövőbe, úgy legyen ezért mindenek előtt Istené a hála és a dicsőség!

De engedje meg Felséged, hogy azután azon jötevők felé forduljon hálás tekintetünk, akinek atyai szíve megértett bennünket, az épségét és évezredes szabadságát visszanyert magyar államnak méltó helyet biztosított a monarchiában és ezzel évszázados bonyodalmak átkát elhárítva, megvetette egy szebb és boldogabb jövő alapjait.

Most láthatjuk, most tudhatjuk igazán, mi lett volna belőlünk, ha világesemények reánk zúduló e forogtaga e nélkül a belső megifjodás nélkül érte volna a monarchiát?

Ez a diadalmason kiállott erőpróba tárja fel igazát, ennek az új korszaknak egész horderejét. Erősek voltunk, mert egyek lehettünk! Mélyreható

ellentét nem állított közénk többé válaszfalat és a mi ellentétnek látszott, a mindennapi élet kicsinyes bajai, küzdelmei, surlódásai között, varázsütésre tünt el a közös veszély intő szavára. Ennek hatása alatt lelkileg jutottunk egymáshoz közelebb. A magyar nemzet kebelében elhallgatott a pártviszály, háttérbe szorultak a felekezeti, osztály és a nemzetiségi különbségek.

A magyar munkásosztály a többiekkel nemes vetélkedésben veszi ki részét a háború veszélyeiből s a haza hősiességével, vállvetve küzdenek különböző népfajokhoz tartozó nem magyar ajku polgártársaink. Az emberi és hazafi szolidaritásnak magasztos megnyilatkozása ez. Kell, hogy örökre eltávolítson sok elválasztó korlátot; kell hogy mindannyiunk javára és boldogulására a bizalom és szeretet erősebb kapcsaival fűzőn összebennünket.

A közös dicsőség fényétől övezett, közös vértől áztatott harcmezőkön egymásra találtunk a testvér horvát nemzettel is. Nehéz küzdelmek közös dicsősége s közös áldozatai avattak újból egymás bajtársaivá bennünket. A magyar és horvát hűség és vitézség egyforma fényben ragyog. Felelevenednek legszebb emlékeink. Együtt védjük a trónt és a hazát a keletről jött veszély nehéz évszázadaiban és együtt védjük őket most, a mindakettőnket elsöpréssel fenyegető északi óriással szemben. Együtt jelenünk meg Felséged színe előtt, mert egyek vagyunk nemcsak az alatrvalói hűségben, hanem a kölcsönös megbecsülés, bizalom és ragaszkodás szent érzelmeiben is. Érezzük, hogy összetartozunk és jobban és rosszban egyazon sors osztályrészesei vagyunk.

Felséges Urunk! Hódoló utunk Felséged másik államának fő- és székvárosába hozott bennünket. Örömmel jöttünk ide. Ez a háború megtanított rá, hogy itt is testvérek között vagyunk. Testvérek között, akik csak egymás erejének mentől szabadabb fejlődésében kereshetik boldogulásukat a monarchia kétállama közötti viszonyban is. A közös veszély, a közös élethalálharc nagy erőpróbája mutatta meg, hogy a felszínen van minden széthúzó tünet, a dolgok mélyében ott él az egymásra utaltság tudata és a szültség percében diadalmason érvényesül, mintha csak az atyai szeretet termékenyitene meg a népek lelkét és keltene azokban visszhangot, a mely Felséged lelkéből árad minden alattvalója felé.

A népeit elválasztó félreértések, az ellentétek sokszor fájhattak Felséged atyai szívének. Legyen hála az isteni gondviselésnek, most a megpróbáltatás perceiben, egy magasztos érzelemben egyesülve, láthatja őket Felséged a trón számolya körül azazal a fogadalommal, hogy a nagy idők lezajlása után sem felejtjük el azok tanulságait.

Áldjuk a jó Istent, amiért megengedte, hogy élete művének diadal-

mas igazolását megérhette Felséged e nagy idők küzdelmeiben és kérjük őt, hogy tartsa meg Felségedet a nagy harc győzelmes befejeztét követő becsületes béke áldásos korszakában népei javára és gyönyörűségére sokáig!

A zugó éljenzés után a király következőképpen válaszolt:

Uralkodói kötelességem — igaz sajnálatomra — a háború kitörése óta megakadályozott abban, hogy magyar székesfővárosomba jöjjenek. Annál nagyobb az örömöm, hogy önök, mint Magyarország és társországi törvényhatóságainak képviselői, az ország minden részéből alóttam itt megjelentek. Hódolatuk kifejezése, mint a magyar és horvát nemzet hűsége és ragaszkodásának újabb fényes megnyilatkozása, mélyen meghat. Uralkodásom legnagyobb örömei közé tartozik, hogy kiváló magyar államférfiak közreműködésével sikerült századokon át megújuló félreértések megszüntetésével a Korona és a Nemzet, valamint a magyar állam és a többi királyságaim és országaim közt az áldásos együttműködést állandó alapon biztosítani. A mai nagy megpróbáltatásokban jobban mint valaha kitért, hogy a kibékítés és kiegyenlítés e műve népeim lelkét, különösen a magyar koronám népeit is teljesen áthatotta. Büszke örömmel látom tündökölni ez óriási harcban a magyar és horvát nemzetek őstől örökölt hadi erényeit és feujulni hőstetteikben e két testvér nemzet régi hadi dicsőségét.

Mély hálával tölt el, hogy az ottfokozottabb teljesítésével, a háború okozta csapások bátor elviselésével és odaadó, áldozatkész gondoskodással a háború által szerencsétlenné váltakéért hathatósan mozdítják elő ügyünket. Biztos a rehonmaradottak polgári kötelességeik ményem, hogy hősi seregeim hű szövetségeseinkkel együtt kifogják küzdeni a becsületes, tartós, biztosított békét és hogy a magyar állam és a benne egyesült két nemzet, a mostani közös küzdelmek és közös áldozatok által újból megszentelt történeti kapcsolatában a béke áldásait élvezheti.

Bizom a Mindenhatóban, hogy Szent István Koronája, a melyet az elődök bölcsesége és ereje a századok viharain át megtudott őrizni, a mai megpróbáltatások után új dicsőségtől övezve, megnövekedett fényben fog ragyogni a jövő boldogabb nemzedékeknek.

Megjelenésükért és hódolatukért fogadják szíves köszönetemet és vigyék haza a nemzetnek hű és hősiességű magatartásáért szívem mélyéből jövő hálám kifejezését. (Min. eln. sajtóosztály.)

**Nyomdásztanulónak** egy jóra való, szorgalmas fiút **felvesz Betegh Pál** könyvnyomtató-intézetébe Székelyudvarhelyt. **Reál- vagy polgári iskolai két osztályt, avagy algimnáziumot végeztek előnyben részesülnek.**

## Szibériában.

Munkásköpenyben  
nehéz láncra verve,  
Dohos kis szobában  
nagy búsan ül a rab.  
Sápadt az arca,  
könnyes a szeme,  
Minden kis madár —  
nálá boldogabb.

— Csiesergő fecske  
és koválygó sólyom,  
Hogy haza játok,  
s házam fölött szálltok,  
Mondjátok meg otthon,  
mindegyitek szóljon,  
Hogy és mint vagyok,  
hogy bú- rab vagyok.

Te is légy hirtívő  
tovaszálló felhő  
Mondd el, hogy hol vagyok,  
messze Szibériában  
Búsuló rab vagyok —  
dohos kis szobámban,  
Nehéz láncra verve,  
szomorú rabságban.

Távol ő tőlük,  
muszkák hőrtőnében,  
Nehéz láncra verve,  
munkásköpenyben.  
Dolgozom éjfélig  
s kora hajnal kezdem,  
Pihenőm két óra,  
kis dohos pincében.

Sirok és búsulok  
ő éráttük régen,  
Mire kiengednek —  
azt már meg sem élem.

Mondjátok meg nekik  
nehéz láncra verve,  
Dohos kis szobában  
nagy búsan ül egy rab.  
Sápadt az arca,  
könnyes a szeme,  
Minden kis madár —  
nálá boldogabb.

Kérnay Saturnó.

## A hős 82-ösök

A cs. és kir. Hadügyminiszterium 1915. február 22 én kiadott 131-ik számú veszteség lajstromába foglalt 82-ös ezredbeli tisztek és legénység névsora. (XXXIII. közlemény.)

Kabdebó Alajos szakaszvezető, e. őrmester 10. sz. Csvm. Gyergyótölgyes 1885. hadifogoly. — Kakarazsa Dénes pótt. 6. sz. Csvm. Gyergyóholló 1888., meghalt 1914. dec. 1. — Kalányos Tódor 10. sz. Udv. Oroszhegy 1887. hadifogoly — Kalapács Árpád 12. sz. Udv. Zetelaka 1895. ms. — Kalapács Árpád 12. sz. Udv. Zetelaka 1889. ms. — Kántor Jenő 16. sz. Udv. Magyarzsákod 1892. ms. — Karácson György 3. sz. Csvm. Gyimesközéplak 1888., meghalt 1914. nov. 24. — Karácson Ferenc 10. sz. Udv. Fenyéd 1888. hadifogoly. — Karácson József e. őrzető 9. sz. Udv. Zetelaka 1887.

hadifogoly. — Karácson Péter 4. sz. Csvm. Gyimesbükk 1883. ms. — Karácson Péter (Jánosé) 5. sz. Csvm. Gyimesfelsőlak 1889. ms. — Karácson István 5. sz. Csvm. Gyimesközéplak 1891. ms. — Karafiat Vencel c. őrzető 5. sz. Wien 1893., meghalt 1914. nov. 26. — Karda Ferenc 9. sz. Csikszentdomokos 1889., meghalt 1915. jan. 6. — Kardaliz János 9. sz. Udvm. Bögöz 1882., meghalt 1914. nov. 21. — Katona Albert 9. sz. Csikszenttamás 1889. hadifogoly. — Kazán Tódor 8. sz. Tordaaaranyosvm. Dada 1884. meghalt 1914. dec. 3. — Kecskés Zakariás törzsőrmester 3. sz. Udvm. Rava 1886. ms. — Kelemen Domokos 4. menetz. Udvm. Lövete 1890. ms. — Kelemen Károly 9. sz. Udvm. Parjd 1892. ms. — Kelemen Lőrinc 4. sz. Udvm. Homoródjánosfalva 1892., meghalt 1914. dec. 12. — Kelemen Mózes őrzető 10. sz. Csikcsicsó 1882. hadifogoly. — Kelemen István 2. sz. Bácsbodrogvm. Zenta 1896. meghalt 1914. nov. 22. — Kelemen István 10. sz. hadifogoly. — Kelenta Miklós 7. sz. Udvm. Árvátfalva 1893. ms. — Kemenes Antal 4. sz. Csvm. Gyergyószentmiklós 1891. ms. Kemenes Miklós 5. sz. Csvm. Gyergyószentmiklós 1890. ms. — Kemenes István 13. sz. Csvm. Gyergyószentmiklós 1891., meghalt 1914. nov. 22. — Keresz Sándor 19. sz. Udvm. Oklánd 1884. ms. — Keresz Sándor 5. sz. Csvm. Gyergyószentmiklós 1892. ms. — Keresz Mihály 8. sz. Csvm. Gyergyószentmiklós 1891. ms. — Kerdies Konstantin 10. sz. hadifogoly. — Kerekes Antal 9. sz. Csiktusnád 1893. ms. — Kerekes Ferenc pót. 6. sz. Udvm. Homoród 1893. ms. — Kerekes János 10. sz. Tordaaaranyosvm. Mezőkapus 1883. hadifogoly. — Keresz János 10. sz. hadifogoly. — Keresztes Albert pót. 9. sz. Csiktusnád 1884. hadifogoly. — Kerm György 10. sz. Udvm. Székelyszombor 1885. hadifogoly. — Kertész Albert szakaszvezető 8. sz. Udvm. — Nagyalambfalva 1886. ms. — Király István őrzető 10. sz. hadifogoly. — Király István tizedes 10. sz. hadifogoly. — Kirkan István 10. sz. hadifogoly. — Kis Ferenc 3. sz. Csvm. Ditró 1884. ms. — Kis János 5. sz. Udvm. Homoródbene 1886. ms. — Kiss János tizedes 9. sz. Csvm. Gyergyószentmiklós 1881. ms. — Kiss Lajos őrzető 10. sz. Csvm. Gyergyóalfalu 1892. hadifogoly. — Kiss Peter 10. sz. Csvm. Gyimesbükk 1883. hadifogoly. — Köllő Károly 10. sz. Csvm. Ditró 1884. hadifogoly. — Köllő Miklós 7. sz. Csvm. Csomafalva 1892. ms. — Köllő István c. tizedes 10. sz. Csvm. Csomafalva 1890. hadifogoly. — Kolomár Alajos c. őrzető 5. sz. Csikszereza 1886. ms. — Kolombán Antal 2. sz. Csvm. Tölgyes 1898., meghalt 1914. dec. 1. — Kolombán Ferenc 11. sz. Udvm. Farkaslaka 1888. ms. — Koncsa Miklós 3. sz. Udvm. Felsőrákos 1884., meghalt 1914. nov. 24. — Koncsag Ignác 7. sz. Csvm. Gyergyóalfalu

1890., meghalt 1914. nov. 15. — Kopacz Ferenc 4. sz. Csvm. Gyergyóremete 1889., meghalt 1914. nov. 22. — Kóródi Ferenc 7. sz. Csiktusnád 1887. ms. — Kóródi Ferenc pót. 19. sz. Csikpálfalva 1890. ms. — Kosz József 9. sz. Csikszentdomokos 1883. ms. — Koszta András 5. sz. Csikszenttamás 1891., meghalt 1914. nov. 22. — Kovács Antal 10. sz. Udvm. Felsősfalva 1890. hadifogoly.

Folytatjuk.

### Késő ősz van...

Késő ősz van, selyemszálás a mező, Ritka ma már, vagy nincs is tan Igaz szívű szerető.

Én is, mint más, hittem egynék, de [hiába,

Hüiteien lett, azt üzente :

«Másnak nyílik az ő szive virága.»

Késő ősz van, lehűlt már a falevél...

Beteg vagyok, fáj a szívem,

„Több tavaszt már nem remél.”

Hervadozok, szomorúság a tanyám...

Másnak mondott holtamiglant

Az, akit én hön szerettem s igazán.

**P. Szentmártoni Bálint.**

## Székely hősök.

**Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Tordaaaranyos- és Udvarhelyvármegyéből származó és a világháboruban megsebesült, meghalt vagy hadifogságba jutott hősöknek a hadügyminiszterium veszteség lajstromai alapján összeállított hiteles kimutatása.**

XXXV.

Oláh János 62. gye. 1. gépfegyveroszt. Tordaaaranyosvm. Mezőkapus 1896. ms. — Olyán István 62. gye. 11. sz. Marostvm. Harezó 1884., meghalt 1914. dec. 1. — 15. — Olyán Tódor 62. gye. 5. sz. ms. — Olyán Tódor 62. gye. 5. sz. Marostvm. Mezőrűcs 1889., meghalt 1914. nov. 19. — 30. — Oprean György 62. gye. 8. sz., meghalt kb. 1914.

nov. 30. — Orbán Elek 62. gye. 8. sz. Mtv. Maroskeresztur 1889. ms.

Paczai János 62. gye. pót. Mtv.

Nyárádtó 1892. ms. — Palaska

János 62. gye. pót. Mtv. Erdő-

szentgyörgy 1890., meghalt 1914.

dec. 1. — 15. — Palkó József 62.

gye. pót. Mtv. Magyaró 1891.,

meghalt 1914. dec. 1. — 15. — Pap

Sándor 62. gye. 15. sz., meghalt

1914. dec. 1. — 15. — Pap Ferenc

62. gye. 15. sz. Mtv. Káposztás-

szentmiklós 1890., meghalt 1914.

dec. 1. — 15. — Papp András pót.

62. gye. 2. pót. Mtv. Gernyeszeg

1887. ms. — Papp Demeter pót.

62. gye. 3. pót. Mtv. Marosszent-

anna 1889. ms. Péterfi György 62. gye.

pót. Mtv. Csókfalva 1891., meg-

halt 1914. nov. 19. — 30. — Pool

Simon pót. 62. gye. 2. pót. Mtv.

Nagyerece 1886. ms. — Puskás Ja-

kab 62. gye. pót. Mtv. Magyarfülpös

1892., meghalt 1914. dec. 1. — 15.

Ráti József pót. c. őrzető 62.

gye. 6. sz. Mtv. Iszló 1887., meg-

halt 1914. nov. 19. — 30. — Ritt-

mann Zelig tizedes 62. gye. Mtv.

Mezőbánd 1891. ms.

Sára Sándor pót. 62. gye. 6. sz.

Mtv. Görgényszentimre 1889. ms.

— Serban György tart. szakaszve-

zető 62. gye. 10. sz. Tavm. Mező-

kecze 1883. megs. — Stefan Péter

62. gye. 10. sz. Mtv. Marossám-

sond 1886., meghalt 1914. dec. 1—15.

Szabó Sándor szakaszvezető 62.

gye. 15. sz. Mtv. Nyáradmagyaros

1889., meghalt 1914. dec. 1—15. —

Szász György I. pót. 62. gye. pót.

Mtv. Magyaró 1887. ms. — Szé-

kely Ferenc 62. gye. 12. sz., meg-

halt 1914. dec. 1—15. — Szövérfi

Imre 62. gy. pót. Mtv. Szövérd 1894.

ms. — Szücs János 62. gye. 8. sz.

ms. — Szücs Tódor 62. gye. pót.

Mtv. Maroshévíz 1894. ms.

Timár István pót. 62. gye. 14.

sz. Mtv. Székelykövesd 1886. ms.

— Torjai Károly 62. gye. pót. Mtv.

Palotailva 1891., meghalt 1914.

dec. 1—15. — Török Sándor 62.

gye. pót. Marostvm. Szentháromság

1893., meghalt 1915. jan. 19—30.

— Tóth Vazul 62. gye. pót. Mtv.

Sóvárád 1895., meghalt 1914. nov.

19—30. — Tóth István 62. gye. 2.

pót. meghalt kb. 1914. dec. 15.

Ulesán Simon 62. gye. pót. Mtv.

Magyarfülpös 1892., meghalt

1914. nov. 19—30. — Ungur Paskal 62. gye. 10. sz. Mtv. Nagyerece 1889. ms.

Vajna János tart. c. őrzető 62.

gye. 15. sz. Mtv. Gernyeszeg 1889.,

meghalt 1914. dec. 1—15. — Varga

Mózes 62. gye. pót. Mtv. Vadad

1895., meghalt 1914. nov. 19—30.

Velkeraan János 62. gye. 15. sz.

Tavm. Marosbogát 1890. ms. — Vul-

kán János pót. 62. gye. pót. Mtv.

Maroshévíz 1887. ms. — Vultu

János 62. gye. pót. Mtv. Nagyere-

ce 1891., meghalt 1914. nov. 19.

— 30.

(Folytatjuk.)

## HIREK.

— **Kitüntetett 82-ösök.** A király Ő Felsége elrendelte, hogy Hiel József hadnagynak az ellenség előtt tanúsított vitéz és bátor magatartásáért a legfelsőbb elismerés tudul adassék. Továbbá az I. oszt. ezüst vitézségi érmet adományozta Lakatos Menyhért tart. hadnagynak, Damokos Sándor őrmesternek, Haubec Alajos I. oszt. számvevőaltisztnak, Dodra János, Farkas Gergely, Gagyi János, Ilyés Ferenc, Kedves Gyárfas, Ráduly Márton szakaszvezetőknek, Antal József, Bokor Sándor, Nagy Ferenc tart. szakaszvezetőknek, Kovács József tizedes, c. szakaszvezetőnek, Bajkó Ignác, László Gergely, Kapusi Lajos, Kendi István, Klepaczki Kasimir tizedeseknek, Deák Ádám tart. tizedesnek, Becze József őrzető, c. tizedesnek; a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapták: Borbáth Sámuel, Vegh András tart. zászlósok, Ferencz Bálint, Komáromy Elemér tart. hadapródok, Székely Ferenc tart. törzsőrmester, Imets Ignác, László Ferenc őrmesterek, Csorján Ferenc tart. őrmester, Szabó Elek szakaszvezető, c. őrmester, Antal Adolf, Joó Zsigmond, Makkai Sándor, Pasku György szakaszvezetők, ton Károly, Farkas János, Rokai Sándor tartalékos szakaszvezetők, Bálint Béla, Barabás József, Ágoston Dobai Imre, Ferenczi Ignác, Hegyi Géza, Kiss Sándor, Kiss Márton, Kovács Ignác, Meister Ferenc, Máthé István, Oláh Sándor, Tamás Dávid, Vasas János tizedesek, Gábor Ignác, tart. tizedes, Both Tamás, Gidró István, Kocsis Mihály őrzető, c. tizedesek, Dobay József egyévi önkéntes, c. tizedes, Csiszér József, Fe-

### Agrár Takarékpénztár Részvénytársaság Maros-Vásárhelyt Székelyudvarhelyi Fiókinézete

Alaptőke : K 2,500.000.—

Tartalékok : K 1,392.043.36

Elfogad legelőnyösebb kamatozás mellett moratoriummentes, tehát bármikor (a háboru tartama alatt is) telvehető takarékbetéteket. Birto-

kokra ezidőszert is folyósít törlesztéses és betáblázott váltó-

kölcsönöket.

renezy Péter, Molnár Mózes, Miklós József, Puskás Jeremiás, Szabó Károly őrzetők, Rózsa Sándor tart. őrzetők, Császár Felix, Kádár Mózes gyalogos, c. őrzetők, Ágoston István, Almási István, Bandi Vencél, Bartos Pál, Béres Lajos, Buslik Béla, Csiki Zsigmond, Dimény János, Ferencz László, Gábor János, Gábor Simon, Gál János, Haba Mihály, János Ágoston, Kelemen Imre, Kozsokar János, Kovács Kálmán, Lőrincz Mihály, Madarász János, Majláth Miklós, Martin György, Máté Imre, Miklós Sándor, Parajdi Károly, Péter Ferenc, Peter Lajos, Pintyó József, Rokovan Ponycius, Szilágyi Sándor, Tamás András, Tankó János, Tokos András, Varga Miklós, Vári Gergely, Vaspál Áron, Vaszi György, Zsak Ferenc gyalogosok, Musde György, póttart. gyalogos, Györfi János, Vulkán György tisztiszolgák; bronz vitézségi érmet kaptak: Hembach György őrmester, Benedek Mihály szakaszvezető, Káló József őrzetők, András Ferenc, Baróthi József, Horváth András gyalogosok, Bakk Lőrinc, Karda Mihály pótt. gyalogosok, Dodó Mihály századkürtös.

— **Új táblabíró.** A király Orosz Mihály marosvásárhelyi ítélőtáblai elnöki-titkárt bírónak nevezte ki.

— **Bírósági kinevezések.** A király Hampel Endre tordai törvényszéki bírót a marosludasi járásbíró-sághoz, Dr Szabó Alajos csikszere-dai, Dr György József marosvásár-helyi, Dr Gallé Jenő marosvásárhelyi, Dr Dési Ferenc tordai, Nagy Kálmán székelyudvarhelyi törvényszéki bírót mostani székhelyükön VII. fizetési osztályba sorozott törvényszéki bírónak, illetve járásbíró-nak; Szigethy Lajos kovásznai já-rásbíró-sági, Constantinescu Viktor székelyudvarhelyi törvényszéki, Hor-dósy Lajos marosvásárhelyi albiró-ka, Lutz János marosvásárhelyi al-ügyész, Dr Félegyházy Kálmán szat-márnémeti törvényszéki, Dr Parádi László tordai törvényszéki albirókat, Dr Mikes Jenő kézdivásárhelyi al-ügyész, Lázár Ernő kézdivásárhelyi törvényszéki, Sipos József székely-kereszturi, Ternovszky Ferenc ma-rosvásárhelyi, Dr Pál Gyula székely-udvarhelyi járásbíró-sági, Görög Péter és Szopos Gáspár csikszere-dai kir. törvényszéki, Dr Bozán Gyula kézdi-vásárhelyi törvényszéki, Dr Enyedy Róbert székelykereszturi járásbíró-sági albirókat — törvényszéki bírók-nak, járásbíróknak, illetve ügyészek-nek; Dr Szabó Géza marosillyei já-rásbíró-sági jegyzőt az alsójárai já-rásbíró-sághoz albirónak nevezte ki.

— **A „Halál-brigád“.** V. Vilmos jönevű színész, aki a világhá-boru kezdete óta az orosz harc-téren van, Gyergyószentmiklóson lakó bátyjának a következő levelet írta:

— Tudatlak, hogy csapataink Lub-lin fölött harcognak. A lublini nehéz terepek elfoglalásában nagy része van két székely ezrednek. Több al-kalommal fényes tanujelét adta, hogy a „Halál-brigád“ nevet megérdemelte.

Mindég oda vonultatták fel ezt a két székely ezredet, hol a sturmoknak kellett háttérbe szorítani az ellensé- get. Sok küzdelemteljes napja volt a székelyeknek, akik előrevonulá-s közben az ellenség srappell- és grá-nátözönét halálmegevetéssel lépték át. Ahová becsapott a „Halál-brigád“, ott hullott a muszka, s nem tulsok ha azt mondom, hogy az ellenség hanyat-homlok futott vissza — ugy-anuyira, hogy az üldözés napokig tartott. Attila, Isten ostora büszke bálával gondolhat a másvilágon fira, akik kardját ezer év múlva is dia-dallal villogtadják a mult és a jövő történelem dicsőségére.

— **Kórházi látogatások.** Ugy-ron János, Udvarhelyvármegye főis-pánja közli, hogy a marosvásárhelyi cs. és kir. tartalékkórházban elhe-lyezett betegek és sebesültek látoga-tása a legközelebbi hozzátartozóknak csak minden kedden, csütörtökön és vasárnap délután 2—4 óráig van megengedve. Legközelebbi hozzátar-tozóknak szülők, nagyszülők, testvé-rek és házastársak tekintetnek s a nagyszabeni cs. és kir. katonai pa-rancsnokság rendeletére — ezeknek is hivatalos okmánnyal kell magu-ka-t igazolniok, különben a látoga-tást nem lehet megengedni.

— **A marha és a ló ára.** A Nyitrvármegyei Gazdasági Egyesü-let tudva levően állást foglalt a tenyészállat pusztítás ellen s további korlátokat kért a hivatalos tényezőktől az állattenyésztés védelmére. De maguknak a gazdáknak is át kell látniok, hogy a tenyészállatok okta-lan árubocsátása saját vesztükre megy. A községi gazdasági bizottsá-goknak kell fölvilágosítani az állat-tartó gazdákat, hogy ne adjanak túl a szükséges tenyész állatokon. Igaz ugyanis, hogy most igen jó ára van a marháknak, de téved az, a ki a háboru befejezésére számít s arra gondol, hogy a háboru után olcsó-ban vesz helyette. A ló ára nagyon le fog szállani a háboru után, mert a hádseregétől sok ezer ló szabadul föl, de a marha árának esőkkénésére nem lehet számítani. Sőt valószínű, hogy még drágábban kell megsze-rezni a marhát a most eladottak he-lyett. Arra számítani, hogy majd Svájból hoznak be tenyészállatokat, nem igen lehet, mert Svájc sem bír adni a háboru után. Magunkra le-szünk tehát utalva és saját határain-kon belül kell majd gondoskodni az állatállomány pótlásáról.

— **Katonai szállítás.** A m. kir. központi ruhatár Parancsnoksága közli az érdekeltekkel a Marosvásár-helyi Kereskedelmi és Iparkamara által, hogy pályázatot hirdet alsóu-házati, késztyű, lábikravédő, kard-bojt, hátizsák, sarkantyú, zablá, álla-zólánc, kengyelvas, főzőedény, kulacs, lóvakaró, cipész és szabó szerszá-mok, balták, ásók, csákányok, fej-szék, vésők, furók, szegek, drótvá-góóllók stb., lámpa, jegytok, külön-böző gombok, hevederek, zsinetek, lábnyűg, lópokróc és czővekek, jegy-zékkönyv és lókefák szállítására. A

szállítás határideje október 31. és november 30. Ajánlatok szeptember 13-án délelőtti 9 óráig adandók be fenti Parancsnoksághoz. A részle-tes hirdetmény a kamara helyiségé-ben hivatalos órák alatt megtekin-tethető.

— **Vasadi Istvának.** A „Ma-gyarország“ írja: Székely vitéz volt jó Vasadi István; elesett az orosz harc-téren. Pár szóban hőskölteményre való hősiés önfeláldozás. A székely vitéz halála és temetése meghihette a bajtársak szívét s azok egyike, Baksai Vince ezt az ősi székely bal-ladák hangján irt verset küldte haza, Székelyföldre a harc-térről:

Hős Vasadi István mikor eltemették. Körülálltuk sírját. Mindenik kezében egy marék orosz föld, Mindenik szemében egyszomoru könnyesepp Ahogy elsiharta a maga bus so-sát.

Orosz mezők felett ha madarak szállanak, Üzenetet hoznak sok nyugvó magyarnak. Hogyha szellő támad csak ugy észrevétlen, Szomorú, merengő, mélaesendes éjben, Magyar honvéd lelke bolyong ott hazátlan Fel feltörő esendes, fájó zokogásban.

Vasadi Istvának egy pár szál virágot, Idegen virágot tettünk a sírjára. És katonamódra elbucsuztunk tőle, Rábiztuk a sorsát egy arra tévedett Hazai szellőre.

— **Többtermelés nemesített búzával.** Az országos növényne-mesítő intézet most adta ki jelenté-sét a nemesített buza vetőmagokkal folytatott kísérletekről. A jelentés szerint ez ideig harminc gazda szá-molt be az ország különböző vidé-kein a nemesített búzákkal szerzett tapasztalataikról. Ezek közül a ne-mesített búzák 27 helyen kat. hol-dankint 41—620 kgr. között változó mennyiségben termettek több ma-got, mint a régi búzafajok. Az érte-sítések tulnyomó része 2—300 kgr. magterméstöbblettről számol be a nemesített búzák javára.

— **Citera.** 2 db tollverős citera szabad kézbe, olcsón eladó. Cim: Horváth fogházor Székelyudvarhelyi Király utca 22/b.

— **A székelyudvarhelyi m. kir. áll. kő- és agyagipari szakiskola igazgatósága** készséggel küldi meg értesítőjét az érdeklődő szülőknek.

— **Fajnyulak.** Kiváló szép faj-tiszta sötét és világos ezüstprém nyulak eladók. Cim e lap kiadóhi-vatalában.

Nyomtatta és kiadja **BETEGH PÁL** könyvnyomtató int. Székelyudvarhelyi

Szabadalmazott és törvényesen védett

vetőmag esá vázószer

„ANTISPORAVITA“

VITA



Hazai és külföldi szaktekinélyek meg-állapították, hogy az **Antispora-Vita** az összes vetőmag félek-de első sorban az üszög álta-hazánkban állandóan fenyegetett bu-zának csábázására a legmegfele-lőbb és így a mezőgazdaságban nélkülözhetetlen.

Kilója 1 K 40 fillér.

Részletes ismertetővel és használati utasítással szolgálunk a vezéreláru-sítók:

**SCHWARZ és TAUBER** nagykereskedők NAGYKANIZSA.

**Népjegyek,** meghi-vők és mindenféle nyomtatványok készül-nek e lap kidőhivatalába.

## NEMESEK

UDVARHELYVÁRMEGYE

### NEMES CSALÁDJAI

© Szerkesztette: **Pálmay József** © családtörténetirő Marosvásárhely, Magyarország címeres könyvének ügy-vezető szerkesztője.

Ára fizve 16 korona. Kapható **Betegh Pál** könyvkiadónál SZÉKELYUDVARHELYT. E díszesen kiállított, családi címerekkel dusan illusztrált mű, igen becses család-történeti adatokat foglal magában.